

מבט לאיראן
15 בינואר – 29 בינואר,
2017
ד"ר רז צימט

עיקרי הדברים

- ✓ שיחות אסטנה על עתיד סוריה הסתיימו ב-24 בינואר 2017 בהסכמה בין איראן, רוסיה ותורכיה להקמת מנגנון משותף שיפקח על הפסקת האש בסוריה. בהודעה משותפת, שהתפרסמה בתום השיחות, הדגישו נציגי שלוש המדינות את מחויבותן לשימור שלמותה הטריטוריאלית של סוריה, להמשך המאבק המשותף נגד דאעש וחזית פתח אלשאם ולחיזוק הפסקת האש. איראן יוצגה בשיחות על-ידי משלחת בראשות סגן שר החוץ, חסין ג'אברי אנצארי, ובהשתתפות קצין משמרות המהפכה, תא"ל מחמד-רזא פלאחזאדה.
- ✓ ערב השיחות באסטנה התקיימו מגעים אינטנסיביים בין איראן, סוריה ורוסיה, שכללו ביקור ראש ממשלת סוריה, עמאד ח'מיס, בטהראן, ביקור מזכיר המועצה העליונה לביטחון לאומי של איראן, עלי שמח'אני, בדמשק והתייעצויות טלפוניות בין בכירים איראנים ורוסים. במהלך ביקור ח'מיס בטהראן חתמו שתי המדינות על הסכמים לשיתוף פעולה בין המדינות בתחומי החקלאות, האנרגיה והתקשורת.
- ✓ דובר משרד החוץ האיראני הכחיש טענות מצד שגריר ישראל באו"ם כי איראן מעבירה אמצעי לחימה לחזבאללה באמצעות טיסות מסחריות של חברת מאהאן אייר לסוריה וללבנון. הוא טען, כי חזבאללה אינו זקוק לנשק איראני מכיוון שהוא מספק את צרכיו בעצמו.
- ✓ עלי-אכבר ולאיתי, יועץ המנהיג העליון לעניינים בינלאומיים, נפגש בטהראן עם משלחת של בני המיעוט היזדי העיראקי והדגיש בפניהם, כי איראן תמשיך לסייע לעיראק במלחמתה נגד דאעש וכי היא רצינית בתמיכתה בשמירת אחדותה של עיראק.
- ✓ איראן גינתה בחריפות את הוצאתם להורג בבחריין של שלושה אסירים פוליטיים שיעים, שהורשעו ב-2015 במתקפה נגד כוחות הביטחון. בריאיון לעיתון מצרי הצהיר שר החוץ של בחריין, ח'אלד בן-אחמד אלח'ליפה, כי איראן מהווה האיום החמור ביותר לביטחון מדינות המפרץ.
- ✓ חסין-אמיר עבדאללהיאן, יועצו של יו"ר המג'לס לעניינים בינלאומיים, נפגש עם ח'אלד קדומי, נציג חמאס בטהראן, והצהיר כי התמיכה בפלסטינים נמצאת במוקד המדיניות האיראנית.

כללי

- הועידה הבינלאומית הראשונה לדיאלוג תרבותי איראני-ערבי התכנסה בעיר קום ב-22-23 בינואר 2017 בהשתתפות 15 נציגים מירדן, עיראק, אלג'יריה, סוריה, עומאן, כוויט,מלבנון, תוניסיה ובחריין. לדברי חג'ת אלסאלם נג'ף לאכזאאי (Hojjat-ul-Islam Najaf Lakzaei), יו"ר מרכז המחקר למדעים ולתרבות אסלאמיים, הועידה נועדה לקדם שיתוף פעולה תרבותי ומדעי בין איראן לעולם הערבי.

כינוס הועידה הבינלאומית לדיאלוג תרבותי איראני-ערבי (אבנ"א, 22 בינואר 2017).

המעורבות האיראנית בסוריה ובלבנון

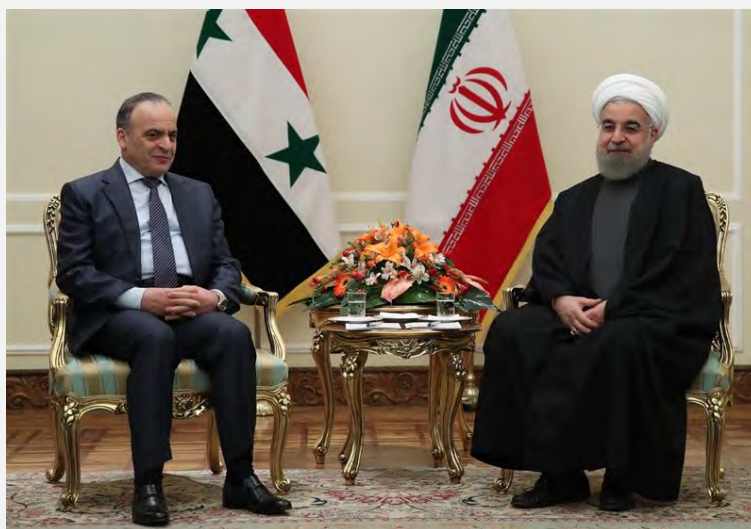
■ באסטנה, בירת קזחסטן, התקיימו ב-23-24 בינואר 2017 השיחות על עתיד סוריה. איראן יוצגה בוועידה על-ידי משלחת בראשות חסין ג'אברי אנצארי (Hossein Jaber Ansari), סגן שר החוץ לענייני ערב ואפריקה. עם הגיעו לקזחסטן אמר אנצארי, כי השיחות מתקיימות בפיקוחן של איראן, תורכיה ורוסיה ומטרתן לייצב את הפסקת האש בסוריה ולקדם שיחות רציניות בין ממשלת סוריה לקבוצות החמושות במדינה במאמץ להגיע לפתרון מדיני של המשבר במדינה. הוא הביע תקווה, כי השיחות באסטנה יכשירו את הקרקע לסיום המשבר בסוריה בהקדם האפשרי. הוא ציין, כי עמדתה של איראן תמיד הייתה שהפתרון למשבר הוא מדיני ולא צבאי וכי יש לשמר את לכידותה הטריטוריאלית של סוריה ולכבד את ריבונותה הלאומית (פארס, 21 בינואר 2017). המשלחת האיראנית קיימה לאחר הגעתה לאסטנה ב-21 בינואר 2017 פגישות עם משלחת רוסיה בראשות שליחו של נשיא רוסיה למזרח התיכון, אלכסנדר לברנטייב, ועם משלחת תורכיה בראשות סגן שר החוץ התורכי (פארס, 21 בינואר 2017). סוכנות הידיעות האיראנית מהר (Mehr), דיווחה (24 בינואר 2017), כי במשלחת האיראנית לשיחות השתתף גם קצין משמרות המהפכה, תא"ל מחמד-רזא פלאחזאדה (Mohammad Reza Fallahzadeh). פלאחזאדה שימש כיועץ איראני בכיר בסוריה ובאפריל 2016 נפצע והועבר לטיפול רפואי באיראן.

המשלחת האיראנית לשיחות אסטנה (מהר, 24 בינואר 2017).

■ בתום שיחות אסטנה סיכמו איראן, רוסיה ותורכיה ליצור מנגנון משותף שיפקח על הפסקת האש בסוריה. פרטי המנגנון יסוכמו בשיחות נוספות בין הצדדים. בהודעה משותפת, שפרסמו נציגי שלוש המדינות, נאמר, כי איראן, רוסיה ותורכיה מדגישות את מחויבותן לשימור לכידותה הטריטוריאלית של סוריה, להמשך המאבק המשותף נגד דאעש וחזית פתח אלשאם, לחיזוק הסכם הפסקת האש ולהעברת סיוע הומניטארי (פארס, 24 בינואר 2017). היומון הרדיקלי כיהאן (Kayhan) הגדיר את שיחות אסטנה כ"ניצחון לציר ההתנגדות" הן בשדה הקרב והן בזירה הדיפלומטית כתוצאה מ"שחרור חלב" וכישלון הטרוריסטים ותומכיהם הבינלאומיים והאזוריים. במאמר מערכת, שפרסם העיתון ב-24 בינואר 2017, נכתב, כי היעדרות ארצות הברית ומדינות ערב, ובמיוחד ערב הסעודית, מן השיחות מעידה על בידודן של המדינות התומכות בטרור. שיחות אסטנה הוכיחו, לטענת היומון, פעם נוספת את תפקידה המועיל של איראן באזור.

■ ערב השיחות באסטנה התקיימו מגעים אינטנסיביים בין איראן, סוריה ורוסיה. ב-16 בינואר 2017 הגיע עמאד ח'מיס (Imad Khamis), ראש ממשלת סוריה, לביקור בטהראן לפגישות עם בכירים איראנים, ובראשם הנשיא רוחאני. הנשיא רוחאני אמר בפגישה עם ח'מיס, כי שחרור חלב וכינון הפסקת אש הם שני צעדים חשובים בדרך להשכנת שלום בסוריה. הוא אמר כי שחרור חלב מהווה מסר לעולם שאזרחי סוריה מסוגלים להגן על עצמם לנוכח הטרוריסטים וכי הקבוצות הטרוריסטיות ותומכיהן לעולם לא יצליחו לממש את יעדיהן. הוא שב על מחויבות איראן להמשך הסיוע לסוריה ואמר, כי אם הטרוריסטים ותומכיהם היו מנצחים, הדבר היה מסכן את האזור כולו.

פגישת רוחאני-ח'מיס (תסנים, 18 בינואר 2017).

■ במסיבת עיתונאים משותפת לאחר פגישה עם ח'מיס אמר אסחאק ג'האנגירי (Eshaq Jahangiri), הסגן הראשון של נשיא איראן, כי הניצחונות בסוריה הושגו בזכות העמידה האיתנה של העם והצבא בסוריה והודות לתאום בין איראן וסוריה. הוא ציין, כי יש צורך להגביר את התיאומים וההתייעצויות בין טהראן לדמשק כדי לשמר את ההישגים הצבאיים והפוליטיים שהושגו ולשקם את סוריה (פארס, 17 בינואר). במהלך הביקור חתמו שתי המדינות על חמישה הסכמים לשיתוף פעולה בתחום החקלאות, המכרות, האנרגיה והתקשורת. בין היתר סוכם, כי איראן תקים בסוריה רשת טלפונים סלולארית (תסנים, 17 בינואר 2017).

■ שבוע קודם לכן קיים מזכיר המועצה העליונה לביטחון לאומי של איראן, עלי שמח'אני (Ali Shamkhani), ביקור בדמשק (פארס, 16 בינואר 2017). כמו כן התקיימו התייעצויות טלפוניות בין בכירים איראנים ורוסים. ב-16 בינואר 2017 קיים שמח'אני שיחת טלפון עם ניקולאי פטרושב, מזכיר מועצת הביטחון של רוסיה, ודן עימו בהתפתחויות הפוליטיות, הביטחוניות והצבאיות בסוריה לאחר הפסקת האש. במקביל שוחח מחמד ג'ואד זריף (Mohammad Javad Zarif), שר החוץ האיראני, עם עמיתו הרוסי, סרגיי לברוב (אלף, 17 בינואר 2017).

■ לקראת שיחות אסטנה הבהירה איראן כי היא מתנגדת נחרצות להשתתפות ארצות-הברית בשיחות. מחמד ג'ואד זריף, שר החוץ, הצהיר כי איראן מתנגדת לנוכחות האמריקאית בשיחות וכי לא נשלחה כל הזמנה לארצות-הברית. גם עלי-אכבר ולאיתי, יועצו של המנהיג העליון לעניינים בינלאומיים, הצהיר כי איראן מתנגדת נחרצות להשתתפות ארצות-הברית בשיחות השלום. בתום פגישה עם ראש ממשלת סוריה, עמאד ח'מיס, אמר ולאיתי, כי השיחות באסטנה הן תוצאה של ניצחון ממשלת סוריה ותומכיה ולא ייתכן שהטוריסטים ותומכיהם, ובראשם ארצות-הברית, ירצו כעת לאחר תבוסתם לנצל את הזירה המדינית לטובתם. עלי שמח'אני, מזכיר המועצה העליונה לביטחון לאומי של איראן, הבהיר בעניין זה, כי לארצות-הברית לא יהיה כל תפקיד בשיחות באסטנה. הוא ציין, כי בשל התנגדות איראן, לא נשלחה כל הזמנה לארצות-הברית להשתתף בשיחות (תסנים, איסנ"א, 17-18 בינואר 2017).

■ בהראם קאסמי (Bahram Qasemi), דובר משרד החוץ האיראני, הכחיש טענות מצד שגריר ישראל באו"ם, דני דנון, כי איראן מעבירה אמצעי לחימה לחזבאללה באמצעות טיסות מסחריות של חברת מאהאן אייר לסוריה וללבנון. קאסמי טען, כי חזבאללה אינו זקוק לנשק איראני מכיוון שהוא מייצר בעצמו את הנשק והציוד הדרושים לו. הוא ציין, כי חזבאללה הוא ארגון פוליטי לגיטימי בלבנון המחזיק במשאבים פיננסיים, בציוד ובאמצעי לחימה ויכול לספק את צרכיו בעצמו (פארס, 23 בינואר 2017). בשנה האחרונה קיימה חברת התעופה מאהאן אייר הקשורה למשמרות המהפכה מאות טיסות מאיראן לסוריה המשמשות, להערכת גורמי מודיעין מערביים, באופן שוטף להעברת אמצעי לחימה עבור המשטר הסורי וחזבאללה.

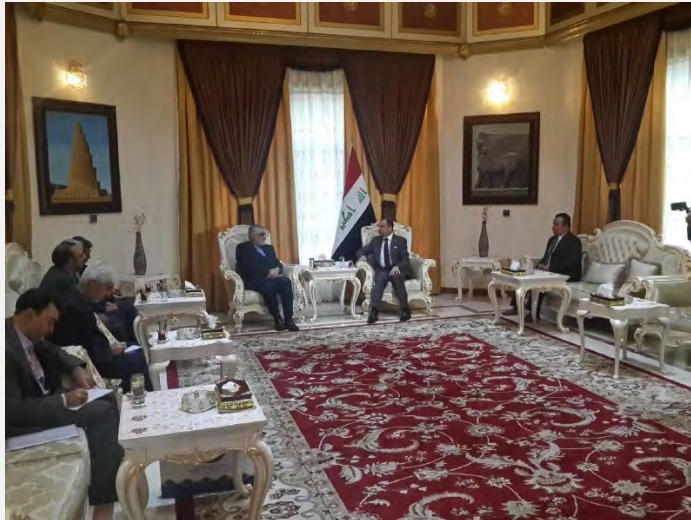
■ חסין-אמיר עבדאללהיאן (Hossein Amir Abdollahian), יועצו של יו"ר המג'לס לעניינים בינלאומיים, קיים בשבוע שעבר ביקור בלבנון ובסוריה במהלכו נפגש עם בכירים לבנונים וסורים, ובהם מזכ"ל חזבאללה, חסן נצראללה, ודן עימם בהתפתחויות בסוריה, בלבנון ובאזור (פארס, 24 בינואר 2017).

פגישת עבדאללהיאן-נצראללה (פארס, 24 בינואר 2017).

המעורבות האיראנית בעיראק ובמפרץ

■ עלאא' אל-דין ברוג'רדי (Alaeddin Boroujerdi), יו"ר ועדת המג'לס לביטחון לאומי ולמדיניות חוץ, הגיע ב-14 בינואר 2017 לביקור בן-יומיים בבגדאד. במהלך הביקור הוא נפגש עם סלים אל-ג'בורי (Salim al-Jabouri), יו"ר הפרלמנט העיראקי, ודן עימו בהתפתחויות בעיראק ובעתידה לאחר תבוסת דאעש. השניים דנו גם בהרחבת הקשרים הביטראליים ובשיתוף הפעולה האזורי בין המדינות (מהר, 15 בינואר 2017).

פגישת ברוג'רדי – אלג'בורי (אתר רשות השידור האיראנית, 15 בינואר 2017).

■ בהראם קאסמי (Bahram Qasemi), דובר משרד החוץ האיראני, אמר במסיבת העיתונאים השבועית שלו, כי משרד החוץ אינו יכול לאשר את הדיווחים בנוגע לכוונת איראן למנות את אירג' מסג'די (Iraj Masjedi), יועצו הבכיר של מפקד כוח קדס של משמרות המהפכה, קאסם סלימאני, כשגריר החדש של איראן בעיראק. הוא ציין כי משרד החוץ יודיע על זהות השגריר החדש בבגדאד לאחר שיסתיים תהליך מינויו (אירנ"א, 23 בינואר 2017).

■ עלי-אכבר ולאיתי (Ali Akbar Velayati), יועצו של המנהיג העליון לעניינים בינלאומיים, נפגש ב-24 בינואר 2017 בטהראן עם חברי פרלמנט ואנשי תרבות עיראקים מבני המיעוט היזידי. בפגישה אמר ולאיתי, כי איראן תמשיך לסייע לעיראק במלחמתה נגד דאעש וכי היא רצינית בתמיכתה בשמירת לכידותה הטריטוריאלית של עיראק. המשלחת היזידית ביקשה מולאיתי כי איראן תנצל את קשריה הטובים עם הכוחות הפוליטיים השונים בעיראק כדי לסייע ליזידים ולהאיץ את שחרורם של היזידים שנחטפו על-ידי דאעש (אירנ"א, 24 בינואר 2017).

■ מג'יד צמדי (Majid Samadi), מפקד משטרת הגבולות האיראני, כי בעשרת החודשים האחרונים נכנסו לאיראן 1.2 מיליון אזרחים עיראקים דרך מעברי הגבול בין שתי המדינות. הוא ציין, כי מספר האזרחים העיראקים הוא הגבוה ביותר מבין מספר האזרחים הזרים הנכנסים לאיראן (איסנ"א, 22 בינואר 2017).

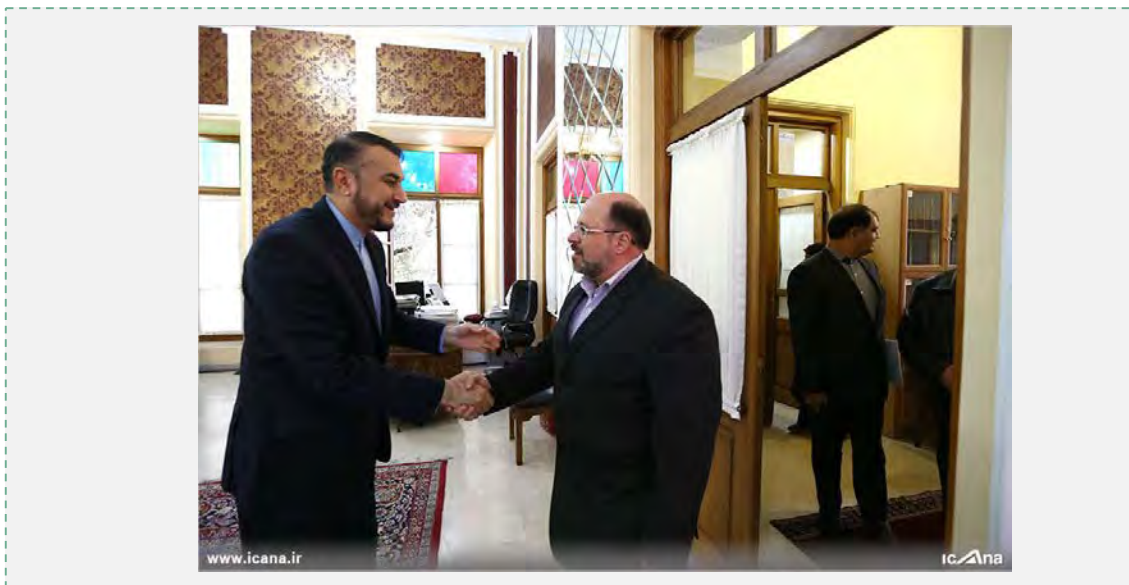
■ איראן גינתה את הוצאתם להורג בבחרין של שלושה אסירים פוליטיים שיעים, שהורשעו ב-2015 במתקפה נגד כוחות הביטחון ב-2014. בהראם קאסמי (Bahram Qasemi), דובר משרד החוץ האיראני, אמר, כי משפטם של השלושה לא היה צודק. הוא ציין, כי הוצאתם להורג מוכיחה שוב ששלטונות בבחרין אינם מעוניינים בפתרון של שלום למשבר במדינה וחוסמים את הדרך לדיאלוג עם האופוזיציה באמצעות המשך המגבלות, הלחצים והדיכוי כנגד מתנגדי השלטון (אירנ"א, 15 בינואר 2017). חסין-אמיר עבדאללהיאן (Hossein Amir Abdollahian), יועצו של יו"ר המג'לס לעניינים בינלאומיים, גינה, אף הוא, את הוצאתם להורג של הצעירים השיעים. הוא ציין, כי איראן אינה מתערבת

בענייניה הפנימיים של בחרין, אך תומכת בדרישותיהם הלגיטימיות של אזרחי בחרין העולות בקנה אחד עם אמנת זכויות האדם של האו"ם (מהר, 15 בינואר 2017).

■ ח'אלד בן-אחמד אלח'ליפה, שר החוץ של בחרין, אמר, כי המדינות החברות במועצת שיתוף הפעולה של מדינות המפרץ ניצבות בפני איזמים רבים ומורכבים, אך איראן מהווה האיום החמור ביותר לביטחון. בריאיון ליומון המצרי אלמצרי אליום (almasry alyoum) הוא ציין, כי הליגה הערבית הקימה ועדה קבועה בהשתתפות בחרין, מצרים, איחוד האמירויות וערב הסעודית למאבק בהתערבות איראן במדינות ערב. הוא אמר כי אם איראן לא תפסיק להתערב בענייניהן הפנימיים של מדינות ערב, תנקוט נגדה מועצת שיתוף הפעולה של מדינות המפרץ בשיתוף פעולה עם ידידותיה בצעדים מדיניים, כלכליים, מסחריים, תרבותיים ותקשורתיים (עצרי- איראן, 21 בינואר 2017).

המעורבות האיראנית בזירה הפלסטינית

■ חסין-אמיר עבדאללהיאן (Hossein Amir Abdollahian), יועץ יו"ר המג'לס לעניינים בינלאומיים, אמר בפגישה עם ח'אלד קדומי (Khaled Qaddoumi), ראש נציגות חמאס בטהראן, כי התמיכה בפלסטינים נמצאת במוקד המדיניות האיראנית וכי איראן תמשיך לתמוך בעם הפלסטיני עד להשגת זכויותיו. עבאללהיאן, המשמש גם כמזכ"ל הוועידה הבינלאומית להגנה על פלסטין, אמר, כי ירושלים נמצאת בראש סדר העדיפויות של המוסלמים וכי איראן מוכנה לסייע בכינוס הוועידה להגנה על פלסטין (פארס, 22 בינואר 2017).

פגישת עבדאללהיאן – קדומי (icana.ir, 22 בינואר 2017).